

ІНСТИТУТИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ

*Ліба Н. С., д.е.н., доцент
кафедри обліку і оподаткування та маркетингу
Мукачівський державний університет*

Негативні тенденції, що сформувалися у промисловому секторі та визначають його розвиток протягом останніх років, неможна пов'язувати лише з впливом зовнішніх та внутрішніх чинників, які несприятливо впливають на економічні процеси в Україні.

Переважає більшість економістів, на теоретичному та практичному рівнях, засвідчують важливу роль держави, як активного учасника розвитку промислового сектору, з одного боку, та як регулятора економічних процесів у ньому, з іншого. Набір інструментів та методів, що застосовуються державою є специфічним для кожної моделі економічного розвитку: в окремих країнах вагомим значення набувають адміністративні методи державного управління розвитком промислового сектору (Франція, Китай, Японія), у переважній більшості інших перевага надається менш радикальним економічним методам (елементам податкового та монетарного регулювання, розвитку системи державного замовлення, розгалуженій системі індикативного планування) (Великобританія, США).

Узагальнення досліджень основних етапів формування регіональної промислової політики у світовій практиці протягом останніх десятиріч дозволяє умовно виділити наступні етапи:

– активна діяльність з боку держави спрямована на усунення диспропорцій у розвитку ринку, захист пріоритетних галузей економіки, значна частка державної власності у промисловому секторі;

– перехід до політики торговельної лібералізації, посилення процесу глобалізації та інтеграції промислового сектору економіки, «вихід» держави з сектору внаслідок активних приватизаційних процесів, активізація уваги держави на позиції підвищення конкурентоспроможності власних промвиробників;

– перехід до гнучкої промислової політики у розрізі окремих регіонів, спрямованість на інвестиційній та інноваційній складових розвитку, проведенні технічної модернізації та оновлення.

Практично всі країни і з розвиненою, і з трансформаційною економікою, проте у різні проміжки часу проходили наведені вище етапи промислової регіональної політики. Не виключенням є і Україна, для якої характерним є повна переорієнтація промислової політики з абсолютно адміністративної до ліберально-гнучкої.

Механізм державного управління розвитком промислового сектору країни містить інструменти, які забезпечують виконання державою всіх основних функцій управління: планування, організації, регулювання, мотивації та контролю. В умовах ринкової економіки на перше місце виходять ті функції, які не порушують ринкових механізмів саморегуляції, а доповнюють та удосконалюють їх. Застосування системи індикативного планування і формування раціональної інституціональної архітектури як на рівні економічної системи, так і окремого її елемента (промислового сектору) визначає важливі напрями економічної політики сучасної держави.

Кожний етап розвитку економічної системи характеризується специфічним набором інститутів та інституцій, які виконують управлінські та регуляторні функції з метою покращення та узгодження економічних процесів.

Інституціональна архітектоніка виступає складною багатовимірною, багатоаспектною моделлю і дуже ємною економічною категорією, яка має власну структуру і ґрунтується на принципі системності.

Інституціональна архітектоніка на рівні економічної системи є надзвичайно динамічною та змінюється як еволюційно, так і революційно. Формування відповідних інститутів та інституцій відбувається паралельно з розвитком економічної системи. Одні з них еволюційно розвиваються, змінюють власну форму та структуру, «підлаштовуються» під існуючі умови, інші – зникають, оскільки їх зміст не відповідає вимогам суспільства.

Під інституціональною архітектоною визначають структуру інститутів, яка утворюється у результаті узгодження дій економічних суб'єктів, правил, норм, встановлених традицій та сприйняття економічних процесів та сформованої сукупності інституцій, які спричиняють певний вплив на економічне середовище. Практично на кожному етапі розвитку економічної системи відбуваються певні зміни інституціональної архітектоніки. Реакція економічних суб'єктів на чинники зовнішнього середовища, глобалізаційні та інтеграційні процеси, необхідність узгодження цінностей та правил економічної поведінки, виклики сучасної моделі розвитку національної економіки визначають особливості сучасного етапу формування інституційної архітектоніки в Україні.

Серед основних проблем формування інституціональної архітектоніки регіональної промислової політики в Україні є необхідність переходу до західного типу інституційної матриці (стійкої, історично сформованої системи базових інститутів, що регулюють взаємозв'язане функціонування основних суспільних підсистем – економічної, політичної й ідеологічної). В умовах поглиблення євроінтеграційних процесів українська економіка змушена протягом короткострокового проміжку часу запровадити власні інститути ринку, які ґрунтуються на принципах матриці Y типу, але адаптованої до українських реалій.

ВПЛИВ МОНОПОЛІЙ НА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ

*Матківська К. В., бакалавр,
спеціальність «Облік і оподаткування»
Науковий керівник: к.е.н., доц. Перепьолкіна О. О.
Львівський торговельно-економічний університет*

Проблематика монополізації виробництва, конкуренції на товарних ринках привертає постійну увагу керівництва багатьох країн світу, у тому числі і України, яка з початку здобуття незалежності прагне через проведення антимонопольної політики мінімізувати вплив монополій на економічний розвиток держави та створити передумови для функціонування ринкової економіки. Монополія (від грецьких слів «mono» - один, «poleo» - продаю) – виключне право (виробництва, торгівлі, промислу



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>